

Informatienota raad

Resultaten pilot milieustraat

Voor vragen

Telefoonnummer: 14 040

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Datum B en W: 20 september 2022

Registratienummer: 22bs00059

Kennisnemen van

De resultaten van de pilot op de milieustraat.

Inleiding

Op 6 juli 2021 stelde het college het 'Uitvoeringsprogramma afval 2021-2025' vast. Eén van de maatregelen in dit programma was het uitvoeren van een pilot op de milieustraat. Deze informatienota gaat over de resultaten van de pilot.

Kernboodschap

Met de pilot op de milieustraat wilden we maatregelen uitproberen om de volgende effecten te bereiken:

- ◆ betere spreiding van bezoekers milieustraat over de week/(vermindering van) wachttijden bij de milieustraat;
- ◆ meer tuinafval op de milieustraat en minder tuinafval in het restafval
- ◆ minder matrassen (deel matrassen komt waarschijnlijk niet uit Veldhoven)
- ◆ (afname van) hoeveelheid restafval

De pilot is uitgevoerd van 1 september 2021 tot 1 maart 2022. Hij bestond uit een verruiming van de openingstijden en de volgende gewijzigde tarieven:

- gratis tarief voor tuinafval
- invoering tarief voor matrassen
- verhoging van het algemene tarief met € 2.

Na 1 maart zijn de effecten van de maatregelen in de pilot bekeken.

- ◆ *De verruiming van de openingstijden van de milieustraat zorgde voor meer spreiding/minder wachttijden op de milieustraat*

Door groei van de gemeente bezoeken steeds meer bewoners de milieustraat op Habraken. Aanpassing of uitbreiding van de milieustraat is bijna niet mogelijk door ruimtegebrek. In de pilot zijn daarom de openingstijden van de milieustraat verruimd op alle openingsdagen, waaronder een avondopenstelling.

Van de avondopenstelling is door ongeveer 25 inwoners per week gebruik gemaakt in de donkere winterperiode. In het voorjaar zijn de aantallen toegenomen tot ongeveer 50 inwoners per week bij een avondopenstelling.

Op sommige momenten was het nog wel druk, maar rijen auto's zoals tijdens de coronapandemie waren er niet. Bij de poort op de milieustraat wordt positief gereageerd op de verruimde openingstijden.

Het aantal bezoekers van de milieustraat is in de pilotperiode met 28 procent afgenomen vergeleken met dezelfde periode het jaar daarvoor. Het was dus minder druk op de milieustraat. Dit komt waarschijnlijk omdat het in het vergelijkingsjaar door het thuis opruimen tijdens de coronapandemie extra druk was.

Het bezoekersaantal van het jaar daarvoor – toen er nog geen sprake was van een coronapandemie - is ook aangegeven. Vergeleken met de periode van september tot en met februari van de jaren voor de coronaperiode is een veel kleinere daling zien, namelijk 17%.

Omdat er nog veel bouwactiviteiten zijn in Veldhoven en het aantal inwoners groeit, blijven de verruimde openingstijden nodig. Het is een service aan de bewoners. Het college heeft dan ook de openingstijden voor de milieustraat volgens de resultaten van de pilot definitief vast gesteld.

◆ *De verlaging van het tarief op tuinafval zorgt voor meer tuinafval op de milieustraat*

In de pilot is het tarief voor tuinafval verlaagd naar € 0 (gratis). De hoeveelheid tuinafval die tijdens de pilot van een half jaar door de bewoners (uit Waalre en Veldhoven) naar de milieustraat is gebracht is gemeten. Deze hoeveelheid is vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. De hoeveelheid tuinafval is met 13% toegenomen na invoering van het gratis tarief voor snoeiafval. De kans dat tuinafval hierdoor in de restafvalbak (grijze container) terecht komt wordt hierdoor verkleind. Dit draagt bij aan de afvaldoelstelling.

◆ *De verhoging van het tarief op matrassen dekt meer kosten van de verwerking van de matrassen en zorgt voor minder matrassen op de milieustraat*

Een apart tarief voor matrassen in de pilot heeft het positieve effect gehad dat het aantal matrassen is afgenomen. Dit was ook nodig, want Veldhoven had één van de goedkoopste mogelijkheden om matrassen af te voeren in de regio. De indruk was dat ook van buiten Veldhoven hier goed gebruik van werd gemaakt (via kennissen of familie in Veldhoven). Het verwerken van matrassen is heel erg duur. Door een hogere bijdrage bij het inleveren van de matrassen te vragen worden meer kosten door de inwoners zelf gedekt.

◆ *Financiële prikkels sturen het gedrag van inwoners*

Gedrag van mensen is onder andere te sturen door financiële prikkels. Daarom zijn in de pilot de tarieven op de milieustraat aangepast met het doel dat bewoners afval beter scheiden. Of alle resultaten een rechtstreeks verband hebben met de wijzigingen op de milieustraat kan niet aangetoond worden. Wel komen de resultaten overeen met de effecten die vooraf als doel waren gesteld. De verwachting is dan ook dat de wijzigingen aan het doel hebben bijgedragen.

◆ *Effect van tarieven op dumping van afval*

In de evaluatie is geprobeerd een beeld te krijgen van negatieve bijeffecten. Eén van de mogelijke negatieve bijeffecten is dumping van afval. Omdat in 2021 het meldsysteem is gewijzigd is de pilotperiode niet te vergelijken met dezelfde periode een jaar eerder. Er lijkt wel een lichte toename te zijn van het aantal dumpingen. Of hierbij sprake is van een directe relatie met de geringe toename van de tarieven van de milieustraat kan niet worden aangetoond.

Vervolg

Uit de evaluatie blijkt dat de gewenste resultaten voor het merendeel bereikt zijn. Het college heeft daarom besloten om de verruimde openingstijden definitief vast te stellen. Zeker omdat er nog veel bouwactiviteiten zijn in Veldhoven en het aantal inwoners groeit. Hierdoor zijn meer bezoekers aan de milieustraat te verwachten.

In een pilot kan het college tijdelijk aangepaste tarieven van de milieustraat vaststellen. Als de tarieven blijvend zijn, is de gemeenteraad hiervoor het bevoegde orgaan. Voortaan worden dan ook de tarieven van de milieustraat opgenomen in de verordening afvalstoffenheffing die u wordt aangeboden bij de begroting.

In de landelijke wetgeving is dit jaar producentenverantwoordelijkheid voor matrassen ingegaan. Producenten moeten matrassen recyclen. Het inzamelen besteden de producenten voor een groot deel uit aan de gemeente. Bij aankoop betaalt de consument circa € 3 verwijderingsbijdrage per matras. Deze bijdragen vullen een fonds waaruit kosten voor gemeenten vergoed worden, deze vergoeding loopt komende jaren op tot een kostendekkende vergoeding. De komende jaren is een overgangperiode waarbij steeds meer matrassen waarvoor een verwijderingsbijdrage is betaald op de milieustraat worden aangeboden.

Financiën

De milieustraat heeft extra inkomsten door:

- ♦ het invoeren van een tarief voor matrassen en
- ♦ het verhogen van de bestaande tarieven met € 2.

Daarentegen is er ook sprake van hogere kosten:

- ♦ door de ruimere openingstijden wordt personeel meer uren ingehuurd en zijn de personeelskosten daardoor hoger.
- ♦ het snoeiafval is gratis geworden, terwijl daar eerst voor betaald moest worden.

Uit de pilot blijkt dat de extra inkomsten dekkend waren voor de kosten.

In de begroting zijn vanaf 2022 de financiële wijzigingen op de milieustraat al verwerkt. Aanpassing van de begroting is dan ook niet nodig. Voor 2024 wordt nog onderzocht of het tarief van de matrassen kan worden afgebouwd naar € 0. Hier staat dan een vergoeding vanuit de branche tegenover vanuit de producentenverantwoordelijkheid. Het financiële effect zal naar schatting budgettair neutraal zijn voor de gemeente Veldhoven.

Communicatie en samenspraak

In de pilotperiode zijn de openingstijden en tarieven van de milieustraat aangepast. Hierover is gecommuniceerd via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen en bij de ingang van de milieustraat zelf. Het informatiebord bij de toegang is aangepast en opnieuw vorm gegeven. Ook zijn er flyers gemaakt met daarom de opstelling van de milieustraat (waar breng je wat); dit is ter plekke aan bezoekers meegegeven. Voor de voortzetting van deze wijzigingen is geen uitgebreide communicatie nodig. In onze communicatie vermelden we dat de wijzigingen blijvend zijn.

Bijlagen

1. Evaluatie pilot milieustraat

Evaluatie Pilot milieustraat

Inleiding

Van 1 september 2021 tot 1 maart 2022 is een pilot uitgevoerd op de milieustraat van Veldhoven. De pilot bestond uit ruimere openingstijden en een wijziging van de tarieven op de milieustraat. In deze evaluatie gaan we in op de pilot en de resultaten.

1. Welke effecten wilden we bereiken met de pilot?

- ◆ betere spreiding van bezoekers milieustraat over de week/(vermindering van) wachttijden bij de milieustraat;
- ◆ meer tuinafval op de milieustraat en minder tuinafval in het restafval
- ◆ minder matrassen
- ◆ (afname van) hoeveelheid restafval.

2. Welke wijzigingen hebben we doorgevoerd?

- ◆ Pilot ruimere openingstijden van de milieustraat vanaf 1 september 2021.:
 - Op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag een half uur langer open van 13.00 tot 17.30 (was 17 uur);
 - Op woensdag een avondopenstelling van 13.00 tot 21.00 (was 17 uur);
 - Op zaterdag anderhalf uur langer open van 10.00 tot 17.30 (was 16 uur).
- ◆ Pilot wijziging van tarieven op de milieustraat vanaf 1 september 2021
 - Het gratis maken tuinafval op de milieustraat.
 - Het verhogen van het tarief van de milieustraat van € 5 naar € 7 en van € 11 naar € 13 en het afschaffen van het voetgangerstarief.
 - Het heffen van een tarief voor matrassen.

3. Welke communicatiemiddelen zijn ingezet?

In de pilotperiode zijn de openingstijden en tarieven van de milieustraat aangepast. Hierover is gecommuniceerd via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen en bij de ingang van de milieustraat zelf. Het informatiebord bij de toegang is aangepast en opnieuw vorm gegeven. Ook zijn flyers gemaakt met daarom de opstelling van de milieustraat (waar breng je wat); dit is ter plekke aan bezoekers meegegeven.

4. Resultaten

- ◆ *betere spreiding van bezoekers milieustraat over de week/(vermindering van) wachttijden bij de milieustraat*

Periode	Aantal bezoekers milieustraat	Verhouding	Verhouding
Sept 2021 t/m feb 2022	11.235	72%	83%
Sept 2020 t/m feb 2021	15.587	100%	
Sept 2019 t/m feb 2020	13.568		100%
Verschil		- 28%	- 17%

Het aantal bezoekers van de milieustraat is in de pilotperiode met 28 procent afgenomen vergeleken met dezelfde periode het jaar daarvoor. Het was dus minder druk op de milieustraat. In het vergelijkingsjaar was het door het thuis opruimen tijdens de coronapandemie extra druk.

Het bezoekersaantal van het jaar daarvoor – toen er nog geen sprake was van een coronapandemie - is ook aangegeven. Vergeleken met de periode van september tot en met februari van de jaren voor de coronaperiode is een veel kleinere daling zien.% Of dit komt door de stijging van de tarieven of omdat veel huizen al opgeruimd waren is niet te achterhalen.

◆ *Avondopenstelling*

In de pilotperiode bezochten gemiddeld 20 tot 25 bewoners de avondopenstelling van de milieustraat. Dit was in de winterperiode. Met de start van de zomertijd (langer licht in de avond) neemt het aantal bezoekers toe naar de 50 per avondopenstelling.

◆ *Overall beeld bezoek milieustraat*

De drukste dag op de milieustraat is de zaterdag. Hierbij valt op dat bewoners vooral rond openingstijd staan te wachten (regelmatig gaat de poort eerder open) of juist rond sluitingstijd komen. Andere drukke dagen zijn (in volgorde van drukte) vrijdag, woensdag (ook vanwege avondopenstelling) en maandag. De kunst is om bewoners te 'verleiden' om in plaats van de drukke zaterdag gebruik te maken van bijvoorbeeld de rustige avondopenstelling. Hiervoor wordt communicatie ingezet. De langere openingstijden en de avondopenstelling worden positief ervaren bij het personeel op de milieustraat en voorstel is dan ook deze te handhaven.

Opvallend is dat er minder bewoners 2 vuilniszakken brengen. Dit was eerst gratis en moet nu betaald worden. Waarschijnlijk waren dit bezoekers van de camping die op de camping ook moeten betalen voor afval en nu op de camping goedkoper uit zijn dan op de milieustraat.

Het personeel van de milieustraat geeft aan dat de wijzingen in de pilot goed zijn bevallen, 'het loopt goed op de milieustraat'. Ze vinden de huidige tariefindeling veel duidelijker, het geeft minder discussie met bewoners aan de poort.

◆ *(verhoging van) klanttevredenheid over de milieustraat*

Bij de start van de pilot gaven sommige bewoners een negatieve reactie op de wijziging van de tarieven. In de loop van de tijd is dit weggeëbd en het merendeel van de bezoekers heeft er geen commentaar op aan de poort.

◆ *Effecten in buitengebied door dumpingen*

In Waalre zijn geen meldingen van meer zwerfafval of klachten over de milieustraat binnengekomen. Ook zijn in Waalre geen andere signalen binnengekomen die wijzen op negatieve effecten van de pilot op de milieustraat.

In Veldhoven lijkt in de pilotperiode een lichte stijging van dumpingen te zijn. Dit kan echter niet met cijfers onderbouwd worden vanuit het systeem van meldingen of met andere registraties. Daarbij is het onbekend of die dumpingen een direct gevolg zijn van de tariefsverhoging op de milieustraat (€ 2), of dat hiervoor andere oorzaken zijn. Ook is onbekend of de dumpingen gedaan zijn door Veldhovenaren.

◆ *Meer tuinafval op de milieustraat*

Vanaf 1 september 2021 is het tuinafval gratis op de milieustraat. Achterliggende gedachte is dat bewoners bij veel GFT (met name tuinafval) de grijze restafvalbak niet afvullen met tuinafval, maar het tuinafval naar de milieustraat brengen.

De hoeveelheid snoeiafval is gemeten die het eerste half jaar na invoering van het gratis tarief door bewoners (uit Waalre en Veldhoven) naar de milieustraat is gebracht. Deze hoeveelheid is vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. Door dezelfde periode te gebruiken wordt het seizoen effect voorkomen: in bepaalde perioden van het jaar is er nu eenmaal meer snoeiafval dan in een andere periode.

Periode	Snoeiafval	Verhouding
Sept 2021 t/m feb 2022	344.500 kg	113 %
Sept 2020 t/m feb 2021	305.780 kg	100 %
Vershil	+ 38.720 kg	+13 %

De hoeveelheid snoeiafval is met 13% toegenomen na invoering van het gratis tarief voor snoeiafval.

Het is niet te verwachten dat dit snoeiafval uit Waalre komt. In Waalre staan al jaren zogenaamde tuinkorven in de gemeente gedurende 8 weken in het voorjaar én het najaar. Daar wordt veel gebruik van gemaakt door de inwoners van Waalre en is voor hen ook gratis en veel dichterbij dan de milieustraat.

♦ *Hoeveelheid tuinafval in het restafval is vrijwel onveranderd*

Vrijwel jaarlijks wordt een steekproef gehouden van het restafval. Uit de steekproef van maart/april 2022 blijkt dat het restafval voor 30% uit GFT bestaat. Het merendeel hiervan (2/3) is keukenafval.

Vooraf acties om het keukenafval bij het GFT te doen gaan leiden tot minder restafval. Aandachtspunt hierbij is de hoogbouw waar GFT scheiden vaak niet kan en de bewoner het GFT-afval alleen bij restafval kan doen.

♦ *Minder matrassen op de milieustraat*

De hoeveelheid matrassen is met 48% afgenomen. Mogelijk is de hoeveelheid nog meer afgenomen. In 2020/2021 waren er niet altijd genoeg matraskarren en zijn matrassen ongescheiden bij het restafval terecht gekomen. Inmiddels zijn er wel genoeg matraskarren om matrassen te scheiden.

Periode	Matrassen	Verhouding
Sept 2021 t/m feb 2022	40.237 kg	52 %
Sept 2020 t/m feb 2021	77.489 kg	100 %
Vershil	- 37.252 kg	- 48 %

Een apart tarief voor matrassen heeft het positieve effect gehad dat het aantal matrassen is afgenomen. Dit was ook nodig, want Veldhoven had de goedkoopste mogelijkheid om matrassen af te voeren in de regio. De indruk was dat ook van buiten Veldhoven hier goed gebruik van werd gemaakt (via kennissen of familie in Veldhoven). Het verwerken van matrassen is heel erg duur.

Dat er betaald moet worden voor matrassen wordt door de medewerkers aan de poort uitgelegd aan bezoekers. Daar is verder weinig discussie over.

♦ *(Afname van) hoeveelheid restafval*

Aan huis is 7% minder restafval ingezameld. De hoeveelheid restafval op de milieustraat is 9% minder. Dit komt ook deels omdat de harde kunststoffen en het piepschuim beter gescheiden worden.

Restafval aan huis ingezameld	Hoeveelheid	Verhouding
Sept 2021 t/m feb 2022	2.529.683 kg	93 %
Sept 2020 t/m feb 2021	2.722.575 kg	100 %
Vershil	- 192.892 kg	- 7 %

Restafval milieustraat ingezameld	Hoeveelheid	Verhouding
Sept 2021 t/m feb 2022	452.240 kg	81 %
Sept 2020 t/m feb 2021	559.230 kg	100 %
Vershil	- 106.990 kg	- 9 %

Er zijn wel nieuwe afspraken gemaakt met de kringloopwinkel. Tot maart 2022 bracht de kringloopwinkel het (gesorteerde) afval rechtstreeks naar Remondis (voorheen

Baetsen). Vanaf maart brengt de kringloopwinkel het afval naar de milieustraat en sorteert het afval in de diverse bakken. Hiermee neemt de hoeveelheid afval op de milieustraat toe.

Of alle resultaten een rechtstreeks verband hebben met de wijzigingen op de milieustraat kan niet aangetoond worden. Wel komen de resultaten overeen met de effecten die vooraf als doel waren gesteld. De verwachting is dan ook dat de wijzigingen aan het doel hebben bijgedragen.

5. Financiële consequenties

In de periode 1 september 2021 tot 1 maart 2022 waren de extra personeelskosten per maand € 4.792,44 hoger, dat is over een half jaar € 28.754,64. Daarbij zijn er ook nog dervingskosten omdat het snoeiafval gratis was, terwijl daar eerst voor betaald moest worden. Het is lastig hier een exact bedrag aan te hangen.

In onderstaande tabel zijn de extra inkomsten aangegeven vanwege een hoger tarief en een nieuw tarief voor matrassen in dezelfde periode:

Stroom	Tarief	Aantal bezoekers	Extra inkomsten
1 m3	+ € 2 (Van € 5 naar € 7)	1.799	€ 3.598
2 m3	+ € 2 (Van € 11 naar € 13)	7.646	€ 15.292
Matras	Nieuw € 12	229	€ 2.748
Matras	Nieuw € 6	1.272	€ 7.632
		Totaal	€ 29.270

De extra inkomsten zijn hoger dan de extra personeelskosten, dus de opbrengsten zijn dekkend voor de kosten.

6. Procedurele vraagstukken

In het verleden hadden alle milieustraten in onze regio dezelfde indeling in afvalstromen met dezelfde – in regio-verband vastgestelde – tarieven (medio 2000). De milieustraattarieven zijn in Veldhoven tot de pilot nooit veranderd of vastgesteld.

In principe besluit de raad over tarieven. Als er sprake is van een pilot mag het college hier een besluit over nemen. In de pilot van 1 september 2021 tot 1 maart 2022 zijn de tarieven aangepast. Nu de pilot is afgelopen en de resultaten positief zijn, moeten de gewijzigde tarieven door de raad worden bevestigd. Jaarlijks stelt de raad bij de begroting een verordening afvalstoffenheffing vast. Aan deze verordening voegt het college een tarieventabel toe. Met een informatienota over deze evaluatie wordt de raad alvast geïnformeerd over de tarieventabel.

Voor de inwoners van de gemeente Waalre die afval naar de milieustraat Veldhoven brengen gelden de tarieven van Veldhoven. Daarom hoeft de gemeenteraad van Waalre geen besluit te nemen over de tarieven van de milieustraat.

7. Conclusie:

Uit de evaluatie blijkt dat de gewenste resultaten voor het merendeel bereikt zijn. De volgende effecten zijn bereikt:

<i>Gewenst effect pilot milieustraat</i>	<i>Resultaat</i>
Betere spreiding van bezoekers milieustraat over de week/(vermindering van) wachttijden bij de milieustraat	Ergon: betere spreiding over de week en minder wachtrijen. Avondopenstelling redelijk bezocht
(Verhoging van) klanttevredenheid over de milieustraat	Ergon: Het aantal klachten aan de poort is gering.
Bijeffect: dumping buitengebied	Onduidelijk
Meer tuinafval op de milieustraat	13% meer tuinafval op milieustraat
Minder tuinafval in het restafval	Hoeveelheid tuinafval in het restafval is vrijwel gelijk gebleven. GFT bestaat voornamelijk uit keukenafval.
Minder matrassen	48% minder matrassen op milieustraat
(Afname van) hoeveelheid restafval	7% minder restafval aan huis 9% minder restafval op milieustraat
Financieel effect	Totale kosten worden geschat op € 15.000 voor 2022.

Positief resultaat
Vrijwel geen verschil
Gering negatief resultaat